

Zelftests

Hoeveel mensen in Nederland gebruiken zelftests om een bepaalde aandoening aan te tonen of uit te sluiten? Interessante vraag.

Er zijn inmiddels meer dan 25 verschillende tests te koop, variërend van tests voor het meten van cholesterol en suiker tot chlamydia, hiv en darmkanker. De meeste zijn gewoon op het internet te bestellen of kunnen in een commercieel laboratorium worden afgenomen, bijvoorbeeld in een vestiging van de nieuwe keten 'Check-u' waar ze tegen betaling bloed onderzoeken.

Onderzoekers van Universiteit Maastricht keken naar het gebruik van zelftests, behalve die voor zwangerschap, onder een internetpanel van ruim 12.000 mensen. De respons op het onderzoek bedroeg 63%. Van de respondenten had 16% ooit één of meerdere zelftests gedaan, met een gemiddelde van 2,1 tests per persoon. Van de mensen die nog nooit een test hadden gedaan zei 20% dit in de toekomst zeker te willen doen. De meest gebruikte tests waren die voor diabetes en cholesterol. Zelftesters hadden een hoger BMI en voelden zich ongezonder dan niet-testers. Bij een afwijkende test zocht driekwart de dokter op, bij een normale testuitslag deed een op de tien dit.

Het onderzoek laat zien dat een behoorlijk deel van de bevolking zelftests gebruikt. Met de toename van internetgebruik en het gemak waarmee deze tests te verkrijgen zijn, neemt het aandeel in de toekomst zeker toe. Belangrijk is dat de (huis)arts deze trend niet negeert en patiënten voorlicht over de voor- en nadelen.

Koos Jongebreur

Ronda G, et al. Use of diagnostic self-tests on body materials among internet users in the Netherlands: prevalence and correlates of use. BMC Public Health 2009;9:100.

Foto: Shutterstock/Volkhan Taner

Is het ovariumcarcinoom een silent killer?

Ovariumcarcinoom heeft de naam een *silent killer* te zijn: een diagnose die 'bij toeval' ontdekt wordt, vaak in een laat stadium, met nog maar weinig therapeutische mogelijkheden. Huisarts William Hamilton onderzocht of dit werkelijk zo is en keek naar de klachten waarmee patiënten bij de huisarts kwamen in het laatste jaar voordat bij hen de diagnose ovariumcarcinoom werd gesteld. In een case-controlonderzoek in 39 huisartsenpraktijken vergeleek hij de symptomen in het jaar voor de diagnoses van 212 patiënten met een primair ovariumcarcinoom met de symptomen van 1060 controlepatiënten

(leeftijd en praktijk kwamen overeen). Een toegenomen buikomvang, postmenopauzaal bloedverlies, verminderde eetlust, vaker plassen, buikpijn, rectaal bloedverlies en een opgeblazen gevoel waren de 7 symptomen die significant vaker voorkomen bij patiënten met een ovariumcarcinoom. De voorspellende waarde van deze 7 symptomen varieerde van 0,3% tot 2,5%: erg laag dus. Keek men uitsluitend naar de symptomen in het laatste halfjaar, dan kwamen alleen een uitgezette buik, meer frequent plassen en buikpijn vaker voor.

Dit onderzoek laat zien dat het belangrijk

en goed mogelijk is in huisartspraktijken onderzoek te doen naar relatief zeldzame aandoeningen. Voor de praktijk betekent het dat het bij patiënten met aanhoudende klachten als een 'dikkere buik', vaker plassen en buikpijn verstandig is een echo van het kleine bekken te laten maken. De tumormarker CEA 125 laten bepalen is niet zinvol, zo adviseren richtlijnen. Silent killer? Nee, het langer aanhouden van vage klachten maakt aanvullend onderzoek nodig!

Eric van Rijswijk

Hamilton W, et al. Risk of ovarian cancer in women with symptoms in primary care: population based case-control study. BMJ 2009;339:b2998.